

Nú skal føroyska fullveldið vera annað enn orð

Samráðingaruppleggið við danir skal viðgerast í tinginum, og lögmaður vil hava breiða undirtøku fyri tí

Fyrstu stigin til at tøkiligera orðingarnar í samgonguskjalinum um føroyskt fullveldi skulu takast í fyrsta partinum av hesari tingsetuni.

Hesum boðaði Anfinn Kallsberg, lögmaður, frá í sínari fyrstu ólavsøkurøðu. Hann kallaði stigin á sjálfstýrisleið fyri høvudsætningin hjá landsstýrinum og visti til, hvussu tað í samgonguskjalinum er orðað, at ætlanin skal fremjast:

„Ein partur snýr seg um at fyrirreika og samráðast við donsku stjórnina um ein samstarvssáttmála landanna millum, sum tvey sjálvstøðug lond, eins og Ísland og Danmark í 1918. Herundir skal samráðast við stjórnina um eina búskaparlaga og fíggarliga skiftisskipan.“

Ein partur snýr seg um at gera eina grundlóg fyri Føroyar.

Og ein partur snýr seg um at gera føroyskar skipanir á øllum málssøkjum í føroyska samfelagnum, at meta um fíggarligan tørv, lóggávutørv og umsitingarligan tørv, og ikki minst at gera búskaparlaga ætlanir og framrokningar fyri einum sjálvberandi føroyskum búskapi.“

Hetta segði lögmaður í røðuni, og í øðrum parti av

framløguni, sum bara var skrivlig, verður lagt afturat, at „Beint eftir ólavsøku verður uppskot lagt fyri lögtingið at skipa Føroyar sum fullveldi. Uppskotið skal reika fyri samráðingum við donsku stjórnina um ein sáttmála, ið skal staðfesta Føroyar sum fullveldi og áseta framtíðarsamstarvið við Danmark. Harafturat verður samráðst um eina fíggarliga og búskaparlaga uppgerð og skiftisskipan landanna millum“.

Løgduturin hjá lögtinginum

Tað tókst lögmanni týðningarmikið at undirstrika, at proessin skal ganga fyri seg so alment, sum tað ber til:

„Lyklaorðini í hesum arbeiði eru fyrirreiking, kunning og demokratisk viðgerð. Føroya lögting viðger øll mál og ger av, hvørjar broytingar skulu gerast. Harafturat hevur samgongan bundið seg til, at uppskot til nýggjan sáttmála við Danmark og uppskot til eina føroyska grundlóg verða send til fólktaaktvøðu í Føroyum.“

Til tess at fyrirreika hesi stóru stig eru sjálfstýrismál eitt nýtt málssøki í landsstýrinum, og landsstýrismáður

er settur til hetta mál burturav. Fyrirreikingarnar eru byrjaðar, og fyrsta uppskotið um framtíðarsøðu Føroya verður lagt fyri tingið eftir ólavsøku“, segði lögmaður í sjálvari røðuni.

Vítt samstarv

Anfinn Kallsberg, lögmaður, sigur við Sosialin, at tað er sera týðningarmikið, at talan verður um eina breiða semju, og tað vil siga, at landsstýrið fer at gera nógva fyri at fáa andstøðuna at taka undir við uppskotinum:

– Eg rokni við einum góðum orðaskifti, tá fyrsta uppskotið um heimildina at samráðast við danir kemur fyri tingið nú beinanvegin. Uppleggið til samráðingarnar verður liðugt seinni í ár, og tað er ætlanin hjá okkum, at lögtingið skal viðgera uppleggið í einum aðalorðaskifti, áðrenn vit fara at tosa við danir.

Lögmaður undirstrikar týðningin av, at politiska semjan er so mikið breið, at tað kann roknast við, at fólkkið tekur undir við málinum, tá tað fer til fólktaaktvøðu. Hann sigur seg væl vita, at andstøðan fer at krevja sínir merki sett á uppskotið, um hon skal taka undir við tí, men hett skal roynast:

– Hetta er politikkur, og slíkt arbeiðið er bæði torført og týðningarmikið.

Hugsar tú um nakran serligan andstøðuflokk, sum tú vilt hava at taka undir við tykkum?

– Tað skal standa øllum í boði. Javnaðarflokkurin eigur formannin í uttanlandsnevndini, og sjálvandi er tað eisini týðningarmikið, at fáa tann flokkinn við í arbeiðið, sigur Anfinn Kallsberg, sum endaði røðuna við at siga, at hann fór at bjóða lögtinginum – samgongu og andstøðu – til eitt týðningarmikið og avgerandi samstarv við eitt vegamót í framtíðarsøðu Føroya.

Finnbogi Ísakson, lögtingsformaður, boðaði frá, at lögmannsrøðin kemur til ummøðu á tingsfundinum 4. august klokkan 10. Tað verður roknast við, at umrøðan fer at taka í hvussu so er tveir dagar.

Umframt ummøðuna av røðuni hjá lögmanni er til viðgerðar val av tveimum limum og tveimum eykalimum í Norðurlandaráðið. Jógván við Keldu og Dan R. Petersen hava síðani valið umboðað Føroyar í ráðnum. Framløgja er eisini á skránni.

Tingið skal arbeiða nógv í hesum árinum

Tveir triðingar av uppskotunum hjá landsstýrinum verða lgd fram fyri ársskiftið

Tað letur til, at lögmaður og formaðurin í lögtinginum eru samdir í, at tingið skal hava nóg mikið at takast við alla tingsetuna.

Finnbogi Ísakson segði í blaðnum í síðstu viku, at hann fór at bjóða lögmann um at syrgja fyri, at í hvussu so er helmingurin av málunum, sum landsstýrið ætlaði at leggja fyri tingið í hesari tingsetuni, skuldi koma á tingborði í hesum árinum, og í ólavsøkurøðuni yvirtrufaði lögmaður.

Lögmannsrøðan var skift sundir í trýggjar partar – eina framløgu, ein part har málssøkini vórðu útgreinað, og ein part, sum verður ber heitið löglisti. Í hesum síðsta partinum er eitt yvirlikt ella katalog, sum tað ofta verður kallað, yvir tey mál, sum landsstýrið ætlar at leggja fyri tingið í hesari tingsetuni – lógarpuppskot, uppskot til samtyktar og uppskot til ríkislógartilmæli.

Tilsaman telja uppskotini 120, og tey eru skift í tveir partar, ein sum verður lagdur fyri tingið í ár, og ein, sum verður lagdur fyri tingið komandi ár, og tað vil siga frá á nýggjárinum og fram til 5. mars, sum er síðsti framløgudagur í tingsetuni.

– Ætlan okkara er, at 80 mál skulu leggjast fram í ár,

og 40 skulu leggjast fram eftir nýggjári, segði lögmaður.

Fleiri ganga aftur

At landsstýrið megnar at koma við so nógvum málum longu í heyst kemst millum annað av, at fleiri mál av teimum umleið eitt hundrad, ið lógu í tinginum, tá Edmund Joensen 18. mars skrivaði út nýval, verða lögð fram aftur og tað helst í óbroyttum líki.

Millum uppskotini til lögtingslógir, sum landsstýrið ætlar at leggja fyri tingið eftir nýggjári, eru lögtingslóg um kommunusamlegging, lögtingslóg um grunn í samband við fast samband um Vestmanna- og lögtingslóg um øki og treytir fyri fyrsta útbjóðingarfarmar í kolvetnisvirksemi.

Umframt vanligu uppskotini um eykafíggarlóg, fíggarlóg og so uppskotini um broytingar í viðurskiftunum millum Føroyar og Danmark, ætlar landsstýrið í heyst millum annað eisini at leggja uppskot fyri tingið um lögtingslóg um stuðul til útoyggjar, lögtingslóg um sosialar pensiónir, lögtingslóg um kommunulæknar og lögtingslóg um almanna- og heilsuútbúgvingar.

jh

Ein stólur stóð tómur

Torbjørn Jacobsen var einasti tingmaður, sum ikki gekk í skríðgongu ólavsøkudag

Tá útvarpið um ólavsøkuna endursendi tiggju ára gomlu sendingina um, tá politikarar og prestar vóru í kirkju og tá tingið varð sett í 1948, varð hildið fyri, at tingsalurin var ikki fullur. Orsøkin var, at ein stóur partur av tingmannnigini var burturi til skips.

At tíðirnar eru broyttar, og at talið á teimum, sum beinleiðis hava sína inntøku av tí, sum verður drigið úr havinum ella á annan hátt søkja sjógvinn, var skríðgongan og tá tingið varð sett gott dæmi um.

Allir tingmenninir og allir landsstýrismennirnir vóru í kirkju og til staðar, tá tingið varð sett – uttan ein.

Tað var Torbjørn Jacobsen, tjóðveldismaðurin á Glyvrnum, sum kom á ting, tá Signar á Brúnni gjørdist landsstýrismaður og sessurin í tinginum fór til næsta mann á tjóðveldislistanum

í Eysturoy.

Torbjørn Jacobsen hevur í mong ár siglt við farmaskipi í Grønlandi, og tað er í hesum sínum borgarlaga starvi, at hann er staddur í løtuni.

Torbjørn er á veg upp til Thule. Ísurin er nógv mini nú, enn hann er aðrar tíðir av árinum. Tað eru bara nakrir fáir mánaðir um árið, at tað ber til at sigla so langt norður vestanfyri Grønland, og nú í mong ár hevur Torbjørn Jacobsen havt ábyrgdina av at syrgja fyri flutninginum.

Hans Tausen Olsen í Runavík er triðji maðurin á listanum hjá tjóðveldisflokkinum í Eysturoy. Vit hava einki hoyrt um, hvør vítt hann skal mæta í tinginum fyri Torbjørn Jacobsen ella ikki. Skiparin av Glyvrnum verður aftur í Føroyum eina ferð seint í summar.

jh